

Ruské zbrojení, strašení a slabost

Petr
Kratochvíl

Strach ze slabosti armády v Rusku kvůli dávným historickým konotacím stále silně rezonuje a umožňuje Kremlu činit kroky, které by byly jinak považovány za nepopulární.

Krátce před prezidentskými volbami publikoval Vladimir Putin text, v němž ruským občanům i světu oznámil, že v příštím desetiletí Rusko investuje do obrany 23 bilionů rublů (zhruba 770 miliard dolarů). To je na ruské poměry ohromná částka, která by znamenala razantní nárůst vojenských výdajů. Ty už dnes dosahují čtyř procent HDP a jsou tak výrazně vyšší než např. u tolik obávané Číny (2,1 % HDP). Pokud by se Putinovy plány skutečně naplnily, stalo by se Rusko nejmilitarizovanější velmocí na světě.

Nabízí se tedy otázka, zda byl Putinův text jen předvolebním tahem, anebo zda se skutečně budoucnost ruského zbrojního průmyslu může vyvíjet podle Putinových představ. Co se týká celkové částky i konkrétních zbraňových systémů, je naplnění tak ambiciózních cílů velmi nepravděpodobné. Putin chválil armádu, ale zcela pominul klíčovou vazbu na reformu vojenskoprůmyslového komplexu. Ten je většinou zastaralý a projevuje se v něm kritický nedostatek odborníků – vždyť zhruba polovina z více než dvou tisícovek továren, které v době SSSR tvořily páteř odvětví, zkolabovala. Značné množství vojenských výdajů navíc pohltí všudypřítomná korupce a rozkrádání na všech úrovních armádního velení. Vize rychlé a úspěšné modernizace ruské armády proto zůstane i podle těch neoptimističtějších odhadů hudbou velmi vzdálené budoucnosti.

Podstatnější je ale druhá, skrytější část Putinova poselství. Armádu je třeba posilovat, říká Putin, protože Rusko je ohroženo a bude ohrožováno čím dál víc. Neprátele, kam se podíváš – teroristé, islamis-

tičtí separatisté, oslabování mezinárodního práva, politika USA, rozšiřování NATO atd. Heslo, které charakterizovalo prezidentovu politiku v minulosti, sám Putin pregnantně shrnul jako „byli jsme slabí a slabí jsou biti“. Zatímco dříve toto heslo používal v souvislosti s domácím terorismem, nyní tatáž slova pronáší ve vztahu k vnějším hrozbám. Strach ze slabosti armády v Rusku kvůli dávným historickým konotacím stále silně rezonuje a umožňuje Kremlu činit kroky, které by byly jinak považovány za nepopulární. Může to znít absurdně, ale podle Putina vojáci v Čečensku „zachránili Ducha a Čest Armády“ (ano, takhle pěkně s velkými písmeny to napsal), a vůbec, armáda v 90. letech dokonce „zachránila Rusko“, jeho „celistvost a suverenitu“. To je jádro Putinova sdělení: armáda bude posilovat, být se třeba bude Rusku ekonomicky dařit prachbídně. Je zkrátka třeba zabránit ruské slabosti za jakoukoliv cenu.

Ale nejde jenom o vnější hrozby: Putinova podpora doma je slabší, než se může podle výsledků voleb na první pohled zdát. I podle oficiálních statistik získal prezident v Moskvě méně než polovinu hlasů. Je přitom zřejmé, že prezidentova popularita bude dlouhodobě klesat. Ukončení před volbami uměle omezeného růstu cen (např. benzínu), konec intenzivní mediální propagandy a bolestivé reformy, které dříve nebo později přijdou – to vše bude znamenat trvalé oslabování prezidenta a jeho politiky. Podpora armády se v takové situaci může hodit dvojnásobně.